

HDY-16080002010300 Seat No. _____

M. Com. (W.E.F.) (Sem. I) (CBCS) Examination

November / December – 2017

Accounting For Management

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(2) દરેક પ્રશ્નના ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવવામાં આવેલ છે.

1 રાહુલ લિ.ની ઉત્પાદનશક્તિ 100% સપાટીએ 15,000 એકમોની છે. 20

2016ના વર્ષ માટે ઉત્પાદન અને વેચાણની માહિતી નીચે મુજબ છે :

વેચાણ (એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 150) 11,25,000

પડતર કિંમત પર નફાનો દર 25%

કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ :

સ્થિર 48%

ચલિત 32%

અર્ધ ચલિત (પ્રાથમિક પડતરના 6.25%) 20%

ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચ (80% સ્થિર) કુલ પડતરના 20%

વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ (60% ચલિત) કુલ પડતરના 10%

માલસામાન અને મજૂરી ખર્ચનું પ્રમાણ 3 : 1 છે.

મજૂરી દર ક્લાક રૂ. 4 છે. જ્યારે કાચામાલનો કિલોદીઠ ભાવ રૂ. 8 છે. કારખાનાના અર્ધ ચલિત ખર્ચ 80% પ્રવૃત્તિ સુધી 50% વધે છે અને ત્યાર બાદ તેમાં 100% વધારો થાય છે. એકમદીઠ વેચાણ કિંમત 12,000 એકમો સુધી સ્થિર રહેશે અને ત્યારબાદ તેમાં 5% ઘટાડો થશે.

9,000 એકમો, 12,000 એકમો અને 15,000 એકમો માટે નીચેના અંદાજપત્ર તૈયાર કરો :

- (1) માલસામાન અંદાજપત્ર (કિલો અને રૂપિયામાં)
- (2) મજૂરી ખર્ચનું અંદાજપત્ર
- (3) કારખાના પરોક્ષ ખર્ચનું અંદાજપત્ર
- (4) વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચનું અંદાજપત્ર
- (5) વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચનું અંદાજપત્ર

અથવા

- 1 દ્રવિડની કંપનીની 1 જાન્યુઆરી, 2018 થી સ્થાપના કરવામાં આવશે. તેની 20 અધિકૃત મૂડી રૂ. 20 લાખની હશે. અને તે રૂ. 10 એક તેવા 2 લાખ ઇક્વિટી શેર્સમાં વિભાજિત હશે. 1લી જાન્યુઆરીના રોજ રૂ. 10 લાખના ઇક્વિટી શેર્સ બહાર પાડી મૂડી એકત્ર કરવા માગે છે. ઉપરાંત, 1લી જાન્યુઆરીના રોજ રૂ.1,30,000 @ 12% દરની લોન નાણાકીય સંસ્થા પાસેથી મેળવવામાં આવશે અને તે પછીના વધારાના નાણાં મહિનાના પ્રથમ દિવસે સમાન વ્યાજના દરે લેવામાં આવશે. એક વર્ષની સમાપ્તિ પછી વ્યાજ સાથે તમામ ઋણ ચૂકવવામાં આવશે. કંપની જાન્યુઆરીમાં નીચેની મિલકતો માટે ચુકવણી કરશે :

પ્લાન્ટ અને મશીનરી	2,00,000
જમીન અને મકાન	4,00,000
ફર્નિચર	1,00,000
મોટર્સ વાહનો	1,00,000
કાચા માલનો જથ્થો	1,00,000

નીચેની આગળની વિગતો ઉપલબ્ધ છે :

(1) અંદાજિત વેચાણ (જાન્યુઆરી - જૂન)

માસ	જાન્યુઆરી	ફેબ્રુઆરી	માર્ચ	એપ્રિલ	મે	જૂન
રૂ.	3,00,000	3,50,000	3,50,000	4,00,000	4,00,000	4,50,000

(2) કાચા નફાનો દર વેચાણ પર 25% રહેશે.

(3) કંપની ફક્ત ઉધાર વેચાણ જ કરશે અને તેની વસૂલાત વેચાણ પછીના બીજા મહિનામાં એકત્રિત કરવામાં આવશે.

(4) ઉધાર ખરીદીઓ પછી પ્રથમ મહિનામાં જ લેણદારોને રકમ ચૂકવવામાં આવશે. અહીં ફક્ત ઉધાર ખરીદી જ હશે.

(5) કંપની ઓછામાં ઓછા રૂ. 1,00,000નો કાચા માલનો સ્ટોક જાળવશે.

(6) કંપનીની કાયમી મિલકત પર દર વર્ષે 10% ઘસારો ચાર્જ થશે.

(7) પ્રાથમિક ખર્ચની ચૂકવણી રૂ. 10,000 જાન્યુઆરી માસમાં કરવામાં આવશે.

(8) દર મહિનાનાં મજૂરી અને પગાર રૂ. 20,000ની બીજા માસનાં પ્રથમ દિવસે ચૂકવણી કરવામાં આવશે.

(9) જે તે મહિનાનો વહીવટી ખર્ચ માસિક રૂ. 10,000 તે જ માસમાં ચૂકવણી કરવામાં આવશે.

ધારણા છે કે કોઈ રોકડ રકમની જાળવણી કરવાની નથી.

તમારે માસિક રોકડ અંદાજપત્ર (જાન્યુઆરી - જૂન), 6 મહિનાના સમયગાળા માટેનું અંદાજિત આવક પત્રક અને 30મી જૂન 2018ના રોજનું અંદાજિત પાકું સરવૈયું તૈયાર કરવાની જરૂર છે.

2 વસ્તુ A, B, અને C નું ઉત્પાદન કરતી પી. એમ. લિ. ઉત્પાદન મિશ્રણ 20

સંબંધી તમારી સલાહ માંગે છે. તમારે મહત્તમ નફાકારક વેચાણ મિશ્ર સંબંધી પત્રક

તૈયાર કરવાનું છે. જેમાં -

(A) ચાલુ અંદાજપત્રીય ઉત્પાદન મિશ્ર અને અપેક્ષિત નફો.

(B) મહત્તમ નફાકારક ઉત્પાદન મિશ્ર પર અપેક્ષિત મળવાપાત્ર નફો

વિગત	A (રૂ.)	B (રૂ.)	C (રૂ.)
પ્રત્યક્ષ માલસામગ્રી એકમ દીઠ	40	30	20
પ્રત્યક્ષ મજૂરી એકમ દીઠ :			
વિભાગ - 1 (કલાકનો દર રૂ. 1)	6	10	5
વિભાગ - 2 (કલાકનો દર રૂ. 2)	12	30	22
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ એકમ દીઠ	2	5	3
ચાલુ અંદાજપત્ર મુજબ વર્ષ દરમિયાન ઉત્પાદન (એકમોમાં)	5,000	6,000	10,000
વર્ષ 2017માં વધુમાં વધુ વેચાણનો અંદાજ (એકમોમાં)	6,000	8,000	12,000
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત (રૂ.)	78	100	60

વાર્ષિક સ્થિર ખર્ચ રૂ. 2,00,000ના થાય છે.

વિભાગ - 1ની મજૂરીનો પુરવઠો મર્યાદિત છે. અને હાલ જે પુરવઠો પ્રાપ્ત છે

તેમાં વધારો શક્ય નથી.

અથવા

- 2 એસ. એમ. લિ. એક વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે. જેને લગતી વર્ષ 2017ની માહિતી નીચે મુજબ છે. 20

વિગત	રૂ.
માલસામાન	15,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	6,00,000
અન્ય ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ.....	3,00,000
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ	12,00,000

વેચાણ : કુલ ઉત્પાદન શક્તિના 60% ક્ષમતાએ રૂ. 48,00,000

કંપનીને વિદેશમાંથી એક નિકાસ ઓર્ડર મળેલ છે જે કંપનીની કુલ ઉત્પાદન શક્તિના 70% જેટલા ઉત્પાદન માટે છે. આ ઓર્ડર પૂરેપૂરો સ્વીકારવાનો છે અથવા નકારવાનો છે. ઓર્ડર માટે ભાવ આંતરિક વેચાણ કિંમતના 20% જેટલો ઓછો છે.

સંચાલકો સમક્ષ નીચે મુજબના ત્રણ વિકલ્પો છે.

- (1) નિકાસ ઓર્ડર નકારવો અને હાલનું ઉત્પાદન જાળવી રાખી આંતરિક બજારમાં વેચવું.

અથવા

- (2) નિકાસ ઓર્ડર સ્વીકારવો. જેના માટે કુલ ઉત્પાદન શક્તિના બે ભાગ પાડવા. નિકાસ માટે અને આંતરિક બજાર માટે, આંતરિક બજારની વધારાની માંગ જતી કરવી.

અથવા

- (3) ઉત્પાદન શક્તિમાં વધારો કરી નિકાસ ઓર્ડર પણ સ્વીકારવો અને આંતરિક બજારમાંનું હાલનું વેચાણ ચાલુ રાખવું. આ માટે

- (અ) વધારાના યંત્રો ખરીદીને ઉત્પાદન શક્તિમાં 20%નો વધારો કરવો. આથી નવા યંત્રો પર વધારાનો ઘસારો રૂ. 3,00,000 થશે.

(બ) બાકીની ઉત્પાદક્ષમતા માટે કામદારો પાસે ઓવર ટાઈમ કામ કરાવી લેવું

જેમાં સામાન્ય મજૂરીના દરથી બમણા દરે વેતન ચુકવવું.

ત્રણેય વિકલ્પ મુજબ મળી શકતા નફાનું સરખામણી દર્શક પત્રક તૈયાર કરી

કયો વિકલ્પ પસંદ કરવો તે જણાવો.

- ૩ ડિવિઝન XL નફા કેન્દ્ર છે. જે ચાર વસ્તુઓ A, B, C, અને Dનું 15 ઉત્પાદન કરે છે, દરેક વસ્તુ બહારના બજારમાં વેચાય છે. માહિતી નીચે મુજબ છે :

વિગત	A	B	C	D
એકમદીઠ બજાર કિંમત રૂ.	1,500	1,460	1,400	1,300
એકમદીઠ ચલિત ખર્ચ રૂ.	1,300	1,000	900	850
એકમદીઠ જરૂરી મજૂર કલાકો	15	20	10	15

વસ્તુ D ડિવિઝન XXL, માં ફેરબદલ થઈ શકે છે, પણ તે માટે મહત્તમ આવશ્યક જથ્થો 10,000 એકમોનો છે.

બહારના બજારમાં મહત્તમ શક્ય વેચાણ નીચે મુજબ છે.

	વસ્તુઓ			
	A	B	C	D
વેચાણ (એકમમાં)	11,200	10,000	9,200	6,400

જો ડિવિઝન XXL, વસ્તુ Dની બહારથી ખરીદી કરે તો થોડી સસ્તી કિંમતે એકમદીઠ

રૂ. 1,250ના ભાવે મેળવી શકે તેમ છે.

નીચેના સંજોગોમાં વસ્તુ D ના 10,000 એકમો માટે એકમદીઠ ફેરબદલ કિંમત નક્કી કરો.

(A) 4,00,000 કલાકો

(B) 6,00,000 કલાકો

અથવા

3 ML લિ. O અને K નામની બે વસ્તુઓ બનાવીને વહેંચે છે. વેચાણ પુરવઠો 15 અને વેચાણ કિંમત અંગેની માહિતી નીચે મુજબ છે :

વસ્તુ	O			K		
	એકમદીઠ વેચાણ કિંમત (રૂ.)	32	30	28	22	20
અંદાજિત માસિક વેચાણ (એકમમાં)	1800	2000	3000	3200	4000	6000

વસ્તુ O બનાવવા માટે એકમદીઠ 8 કલાક અને વસ્તુ K બનાવવા માટે એકમદીઠ 4 કલાકની જરૂર પડે છે. માસિક રૂ. 40,000 કામદાર કલાકનો પુરવઠો નિયંત્રિત છે.

એકમદીઠ પડતર નીચે મુજબ છે :

વિગત	O (રૂ.)	K (રૂ.)
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	4	3
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	6	5
ચલિત ખર્ચા	10	6
કુલ	20	14

સ્થિર ખર્ચ અઠવાડિક રૂ. 64,800 થાય છે.

શક્ય વેચાણ મિશ્રણોની ગણતરી કરો અને તે પૈકી મહત્તમ નફો મળે તેવી વેચાણ કિંમત મિશ્રણ નક્કી કરો. તમે નક્કી કરેલ મહત્તમ નફાકારક વેચાણ કિંમત મિશ્રણ પછી જો ફાજલ ઉત્પાદન શક્તિ રહે તો તેનો ઉપયોગ O અને K ના એકમોની 3 : 1ના પ્રમાણમાં વધારાની માંગ સંતોષવા માટે કરવાનો છે.

આ રીતે થનારી વધારાની નફાકારકતાની પણ ગણતરી કરો.

4 ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે ત્રણ)

15

- (1) મૂલ્ય એન્જિનિયરીંગની નફા પરની અસરો
- (2) વસ્તુ આયુષ્ય ચક્રના પ્રારંભિક અને વિકાસના તબક્કાનાં લક્ષણો
- (3) ગુણવત્તા પડતરનું વર્ગીકરણ
- (4) મૂલ્ય વિશ્લેષણનું મહત્ત્વ
- (5) ગુણવત્તા પડતર અહેવાલ.

ENGLISH VERSION

Instructions : (1) All questions are compulsory.

(2) Figures on right side indicate the marks.

- 1 The production capacity of Rahul Ltd. is 15,000 units at **20**
100% activity. The particulars of Production and Sales in
the year 2016 are as follows :

Sales (selling price per unit Rs. 150) 11,25,000

Rate of profit on cost price 25%

Factory overheads expenses :

Fixed 48%

Variable 32%

Semi-variable (6.25% of prime cost) 20%

Office overheads expenses

(80% fixed) 20% of total cost

Selling overheads expenses

(60% variable) 10% of total cost

The proportion of materials and wages cost is 3 : 1

Labour rate per hour is Rs. 4 where raw-material cost is
Rs. 8 per kg. Factory semivariable cost is increased by 50%
up to the 80% production level and thereafter it is increased
by 100%. Per unit selling price will remain uniform rate
up to 12,000 units and thereafter it is decreased by 5%.

Prepare following budgets at 9,000 units, 12,000 units and 15,000 units

- (1) Material budget (in kilograms and Rupees)
- (2) Labour expense budget
- (3) Factory overhead budget
- (4) Office overhead budget
- (5) Selling overhead budget

OR

- 1 Dravid company is to be incorporated from January 1, **20** 2018. Its authorized capital will be Rs. 20 lakh divided into 2 lakh equity share's of Rs. 10 each. It intends to raise capital by issuing equity shares of Rs. 10 lakh (Fully paid) on 1st January. Besides, a loan of Rs. 1,30,000 @ 12% per annum will be obtained from financial institution on 1st January and further borrowing will be made at the same rate of interest on first day of month. All borrowing will be repaid along with interest on the expiry of one year. The company will make payment for the following assets in January :

Plant and machinery	2,00,000
Land and building.....	4,00,000
Furniture	1,00,000
Motors vehicles	1,00,000
Stock of raw materials	1,00,000

Following further detail are available :

(1) Projected sales (January - June)

<i>Months</i>	<i>January</i>	<i>February</i>	<i>March</i>	<i>April</i>	<i>May</i>	<i>June</i>
<i>Rs.</i>	3,00,000	3,50,000	3,50,000	4,00,000	4,00,000	4,50,000

- (2) Gross profit margin will be 25% on sales.
- (3) The company will made credit sales only and these will be collected in the second month of following sales.
- (4) Creditors will be paid in the first month following credit purchases. There will be credit purchases only.
- (5) The company will keep minimum stock of raw- materials of Rs. 1,00,000.
- (6) Depreciation will be charged 10% per annum. on cost of fixed assets.
- (7) Payment of preliminary expenses of Rs. 10,000 will be paid in January.
- (8) Wages and salaries will be Rs. 20,000 each month and will be paid on the first day of the next month.
- (9) Administrative expenses of Rs. 10,000 per month will be paid in the month of their incurrence.

Assume no minimum required cash balance.

You are required to prepare the monthly cash budget (January - June), the projected income statement for the 6 month period and the projected balance sheet as on 30th June, 2018.

- 2 PM Ltd manufactures products A, B and C and seeks **20**
 your advice regarding production mix. You have to prepare
 statement relating to maximum profitable sale mix which
 shows:
- (A) Expected profit from current budgeted production mix.
- (B) Profit expected from maximum profitable production
 mix.

Particular	A (Rs.)	B (Rs.)	C (Rs.)
Direct Material per unit	40	30	20
Direct labour per unit:			
Dept. - 1 (Rate per hour Rs. 1)	6	10	5
Dept. - 2 (Rate per hour Rs. 2)	12	30	22
Variable overhead per unit	2	5	3
Budgeted production during current year (In units)	5,000	6,000	10,000
Maximum sale estimate during 2017 (In units)	6,000	8,000	12,000
Selling price per unit (Rs.)	78	100	60

Fixed overhead during the year is Rs. 2, 00,000.

Labour supply of dept. 1 is limiting factor and no addition
 or increase is possible in present supply.

OR

- 2 SM Ltd. Manufacturing an items for which following 20
particulars are available for the year 2017 :

Particular	Rs.
Material	15,00,000
Direct Labour.....	6,00,000
Variable Overheads	3,00,000
Fixed Overheads	12,00,000

Sales at 60% of its production capacity Rs .48,00,000

Company has received an export order for the quantity which is 70% of the production capacity. The order is to be accepted in full or to be rejected entirely. The price which is 20% less than the current selling price in domestic market.

Following three alternatives are available to management :

- (1) To reject the export order and to continue the domestic sale as per present condition.

OR

- (2) To accept the export order. Divide the capacity into two parts. For export market and for domestic market and to give up excess domestic demand.

OR

- (3) To Increase the production capacity and to accept the export order and to continue sell in domestic market.
For this

- (a) By installing additional machinery so as to increase production capacity by 20%. For this depreciation will be increased by Rs. 3,00,000

- (b) To meet the remaining required capacity, workers will do overtime work and will be paid at the rate twice that of normal rate.

Prepare the comparative statement showing profit of all the three alternatives and suggest the best option.

- 3 Division XL is profit center, which produces four products - A, B, C and D, each product is sold in the external market. Data for the period are as follows : 15

Particulars	A	B	C	D
Market price per unit (Rs.)	1,500	1,460	1,400	1,300
Variable cost per unit (Rs.)	1,300	1,000	900	850
Required labour hour per unit	15	20	10	15

Product D can be transferred to division XXL, but the maximum quantity that might be required for transfer is 10,000 units.

The maximum sales in external market are as follow :

	Product			
	A	B	C	D
Sales (Units)	11,200	10,000	9,200	6,400

Division XXL can be purchase the same product from outside at a slightly cheaper price of Rs. 1,250 per unit.

In following situations decide per unit transfer price of 10,000 units of D :

(A) 4,00,000 Hours

(B) 6,00,000 Hours

OR

3 ML Ltd. produce and sales two product namely O and K Information of sales supply and selling prices are as follow : 15

Product	O			K		
	Per units selling price (Rs.)	32	30	28	22	20
Expected monthly sale (Units)	1,800	2,000	3,000	3,200	4,000	6,000

For producing O-product 8 hours per Unit and for K- product 4 hours per unit are required. The monthly supply of 40,000 labour hours is controlled. Per units cost are as follow :

Particular	O (Rs.)	K (Rs.)
Direct material	4	3
Direct Labour	6	5
Variable expenses	10	6
Total	20	14

The weekly fixed expenses is Rs. 64,800.

Calculate possible sales mix and among that decide maximum profitable selling price mix.

After deciding profitable selling price mix, if slack producing energy available than it is use in units of O and K with ratios of 3 : 1 for fulfilling the extra demand.

- 4 Write short notes : (Any **Three**) **15**
- (1) Impact of value engineering on profit
 - (2) Characteristics of introductory and growth stages of product life cycle
 - (3) Classification of quality costing
 - (4) Importance of value analysis
 - (5) Quality costing report.
-